

Prof. Dr. Osman DOĐRU
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

**ANAYASA İLE KARŞILAŞTIRMALI
İNSAN HAKLARI AVRUPA SÖZLEŞMESİ
ve
MAHKEME İÇTÜZÜĐÜ**

İÇİNDEKİLER

İNSAN HAKLARI AVRUPA SÖZLEŞMESİ	1
BAŞLANGIÇ.....	1
Madde 1. İNSAN HAKLARINA SAYGI YÜKÜMLÜLÜĞÜ	2
AY - Md 2 - CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ.....	2
AY - Md 5 - DEVLETİN TEMEL AMAÇ VE GÖREVLERİ.....	2
AY - Md 12 - TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN NİTELİĞİ.....	2
AY - Md 90 - MİLLETLERARASI ANDLAŞMALARINI UYGUN BULMA.....	2
KARŞILAŞTIRMA:.....	2
BÖLÜM I - HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER.....	5
Madde 2. YAŞAMA HAKKI.....	5
AY - Md 17 - KİŞİNİN DOKUNULMAZLIĞI, MADDİ VE MANEVİ VARLIĞI.....	5
KARŞILAŞTIRMA:.....	5
Madde 3. İŞKENCE YASAĞI.....	8
AY - Md 17 - KİŞİNİN DOKUNULMAZLIĞI, MADDİ VE MANEVİ VARLIĞI.....	8
AY - Md 41 - AİLENİN KORUNMASI VE ÇOCUK HAKLARI.....	8
KARŞILAŞTIRMA:.....	8
Madde 4. KÖLELİK VE ZORLA ÇALIŞTIRMA YASAĞI.....	11
AY - Md 18 - ZORLA ÇALIŞTIRMA YASAĞI.....	11
AY - Md 50 - ÇALIŞMA ŞARTLARI VE DİNLENME HAKKI.....	11
AY - Md 72 - VATAN HİZMETİ.....	12
KARŞILAŞTIRMA:.....	12
Madde 5. ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK HAKKI.....	14
AY - Md 19 - KİŞİ HÜRRİYETİ VE GÜVENLİĞİ.....	15
AY - Md 38 - SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR.....	16
KARŞILAŞTIRMA:.....	16
Madde 6. ADİL YARGILANMA HAKKI.....	23
AY - Md 36 - HAK ARAMA HÜRRİYETİ.....	23
AY - Md 37 - KANUNİ HAKİM GÜVENCESİ.....	24
AY - Md 38 - SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR.....	24
AY - Md 39 - İSPAT HAKKI.....	24
AY - Md 125 - YARGI YOLU.....	24
AY - Md 138 - MAHKEMELERİN BAĞIMSIZLIĞI.....	25
AY - Md 139 - HAKİMLİK VE SAVCILIK TEMİNATI.....	25
AY - Md 141 - DURUŞMALARIN AÇIK VE KARARLARIN GEREKÇELİ OLMASI.....	26
AY - Md 142 - MAHKEMELERİN KURULUŞU.....	26
AY - Md 148 - [ANAYASA MAHKEMESİ'NİN] GÖREV VE YETKİLERİ.....	26
KARŞILAŞTIRMA:.....	26

Madde 7. KANUNSUZ CEZA OLMAZ İLKESİ	39
AY - Md 38 – SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR	39
AY - Md 137 – KANUNSUZ EMİR	39
KARŞILAŞTIRMA:.....	40
Madde 8. ÖZEL VE AİLE YAŞAMINA SAYGI HAKKI	42
AY - Md 20 – ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ	42
AY - Md 21 – KONUT DOKUNULMAZLIĞI	42
AY - Md 22 – HABERLEŞME HÜRRİYETİ	43
AY - Md 41 – AİLENİN KORUNMASI VE ÇOCUK HAKLARI	43
AY - Md 56 – SAĞLIK HİZMETLERİ VE ÇEVRENİN KORUNMASI	43
AY - Md 13 – TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI	44
KARŞILAŞTIRMA:.....	44
Madde 9. DÜŞÜNCE, DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ	49
AY - Md 24 – DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ	49
AY - Md 25 – DÜŞÜNCE VE KANAAT HÜRRİYETİ	49
AY - Md 81 – ANDIÇME	50
AY - Md 136 – DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	50
AY - Md 174 – İNKILAP KANUNLARININ KORUNMASI	50
AY - Md 13 – TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI	50
KARŞILAŞTIRMA:.....	51
Madde 10. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	54
AY - Md 26 – DÜŞÜNCEYİ AÇIKLAMA VE YAYMA HÜRRİYETİ	54
AY - Md 27 – BİLİM VE SANAT HÜRRİYETİ	55
AY - Md 28 – BASIN HÜRRİYETİ	55
AY - Md 29 – SÜRELİ VE SÜRESİZ YAYIN HAKKI	56
AY - Md 30 – BASIN ARAÇLARININ KORUNMASI	56
AY - Md 31 – KAMU TÜZELKİŞİLERİNİN ELİNDEKİ BASIN DIŞI KİTLE HABERLEŞME ARAÇLARINDAN YARARLANMA HAKKI	56
AY - Md 32 – DÜZELTME VE CEVAP HAKKI	57
AY - Md 39 – İSPAT HAKKI	57
AY - Md 83 – YASAMA DOKUNULMAZLIĞI	57
AY - Md 130 – YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI	57
AY - Md 133 – RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU, RADYO VE TELEVİZYON KURULUŞLARI VE KAMUYLA İLİŞKİLİ HABER AJANSLARI	58
AY - Md 134 – ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU	58
AY - Md 174 – İNKILAP KANUNLARININ KORUNMASI	58
AY - Md 13 – TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI	58
KARŞILAŞTIRMA:.....	59
Madde 11. TOPLANMA VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ	64
AY - Md 33 – DERNEK KURMA HÜRRİYETİ	64
AY - Md 34 – TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ DÜZENLEME HAKKI	65
AY - Md 51 – SENDİKA KURMA HAKKI	65
AY - Md 53 – TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ VE TOPLU SÖZLEŞME HAKKI	65
AY - Md 54 – GREV HAKKI VE LOKAVT	66
AY - Md 68 – PARTİ KURMA, PARTİLERE GİRME VE PARTİLERDEN AYRILMA	66

AY - Md 69 - SİYASİ PARTİLERİN UYACAKLARI ESASLAR.....	67
AY - Md 13 - TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI.....	68
KARŞILAŞTIRMA:.....	69
Madde 12. EVLENME HAKKI.....	73
AY - Md 41 - AİLENİN KORUNMASI VE ÇOCUK HAKLARI.....	73
AY - Md 174 - İNKILAP KANUNLARININ KORUNMASI.....	73
KARŞILAŞTIRMA:.....	73
Madde 13. ETKİLİ BİR HUKUK YOLUNA BAŞVURMA HAKKI.....	75
AY - Md 40 - TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN KORUNMASI.....	75
AY - Md 74 - DİLEKÇE, BİLGİ EDİNME VE KAMU DENETÇİSİNE BAŞVURMA HAKKI.....	75
AY - Md 148 - [ANAYASA MAHKEMESİ'NİN] GÖREV VE YETKİLERİ.....	76
KARŞILAŞTIRMA:.....	76
Madde 14. AYRIMCILIK YASAĞI.....	80
P-12 - Madde 1. GENEL OLARAK AYRIMCILIK YASAĞI.....	80
AY - Md 10 - KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK.....	80
KARŞILAŞTIRMA:.....	81
Madde 15. OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA YÜKÜMLÜLÜK AZALTMA.....	83
AY - Md 15 - TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN KULLANILMASINI DURDURULMASI.....	83
AY - Md 119 - TABİİ AFET VE AĞIR EKONOMİK BUNALIM SEBEBİYLE OLAĞANÜSTÜ HAL İLANI.....	84
AY - Md 120 - ŞİDDET OLAYLARININ YAYGINLAŞMASI VE KAMU DÜZENİNİN CİDDİ ŞEKİLDE BOZULMASI SEBEBİYLE OLAĞANÜSTÜ HAL İLANI.....	84
AY - Md 121 - OLAĞANÜSTÜ HALLERLE İLGİLİ DÜZENLEME.....	84
AY - Md 122 - SIKIYÖNETİM, SEFERBERLİK VE SAVAŞ HALİ.....	85
AY - Md 125 - YARGI YOLU.....	86
AY - Md 148 - [ANAYASA MAHKEMESİ'NİN] GÖREV VE YETKİLERİ.....	86
KARŞILAŞTIRMA:.....	86
Madde 16. YABANCILARIN SİYASİ FAALİYETLERİ ÜZERİNDEKİ SINIRLAMALAR.....	90
AY - Md 16 - YABANCILARIN DURUMU.....	90
KARŞILAŞTIRMA:.....	90
Madde 17. HAKLARI KÖTÜYE KULLANMA YASAĞI.....	91
AY - Md 14 - TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN KÖTÜYE KULLANILAMAMASI.....	91
KARŞILAŞTIRMA:.....	91
Madde 18. SINIRLAMALARIN AMAÇ DIŞI KULLANILAMAMASI.....	94
AY - Md - ?--? 94	
KARŞILAŞTIRMA:.....	94
P-1 - Madde 1. MÜLKİYETİN KORUNMASI.....	95
AY - Md 35 - MÜLKİYET HAKKI.....	95
AY - Md 38 - SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR.....	95

AY - Md 43 - KIYILARDAN YARARLANMA	95
AY - Md 44 - TOPRAK MÜLKİYETİ.....	95
AY - Md 46 - KAMULAŞTIRMA.....	96
AY - Md 47 - DEVLETLEŞTİRME VE ÖZELLEŞTİRME.....	96
AY - Md 63 - TARİH, KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI	97
AY - Md 73 - VERGİ ÖDEVİ	97
AY - Md 167 - PİYASALARIN DENETİMİ VE DIŞ TİCARETİN DÜZENLENMESİ	97
AY - Md 168 - TABİİ SERVETLERİN VE KAYNAKLARIN ARANMASI VE İŞLETİLMESİ.....	98
AY - Md 169 - ORMANLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ	98
KARŞILAŞTIRMA:.....	98
P-1 - Madde 2. EĞİTİM HAKKI.....	105
AY - Md 42 - EĞİTİM HAKKI VE ÖDEVİ.....	105
AY - Md 24 - DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ.....	105
AY - Md 130 - YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI	106
AY - Md 174 - İNKILAP KANUNLARININ KORUNMASI	106
KARŞILAŞTIRMA:.....	106
P-1 - Madde 3. SERBEST SEÇİM HAKKI.....	110
AY - Md 67 - SEÇME, SEÇİLME VE SİYASİ FAALİYETTE BULUNMA HAKKI.....	110
AY - Md 75 - [TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN] KURULUŞU	110
AY - Md 76 - MİLLETVEKİLİ SEÇİLME YETERLİLİĞİ	111
AY - Md 77 - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN SEÇİM DÖNEMİ	111
AY - Md 79 - SEÇİMLERİN GENEL YÖNETİM VE DENETİMİ	111
AY - Md 127 - MAHALLİ İDARELER	112
KARŞILAŞTIRMA:.....	113
P-4 - Madde 1. BORÇ NEDENİYLE HAPİS YASAĞI	116
AY - Md 38 - SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR	116
KARŞILAŞTIRMA:.....	116
P-4 - Madde 2. SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ	116
AY - Md 23 - YERLEŞME VE SEYAHAT HÜRRİYETİ	117
KARŞILAŞTIRMA:.....	117
P-4 - Madde 3. VATANDAŞI SINIRDIŞI ETME YASAĞI.....	118
AY - Md 23 - YERLEŞME VE SEYAHAT HÜRRİYETİ	119
AY - Md 66 - TÜRK VATANDAŞLIĞI.....	119
KARŞILAŞTIRMA:.....	119
P-4 - Madde 4. YABANCILARI TOPLUCA SINIRDIŞI ETME YASAĞI.....	120
ANAYASA - ?---?	120
KARŞILAŞTIRMA:.....	120
P-6 - Madde 1. ÖLÜM CEZASININ KALDIRILMASI	121
P-6 - Madde 2. SAVAŞ ZAMANINDA ÖLÜM CEZASI	121
P-13 - Madde 1. ÖLÜM CEZASININ KALDIRILMASI	121
P-13 - Madde 2. YÜKÜMLÜLÜK AZALTMA YASAĞI	121
P-13 - Madde 3. ÇEKİNCE YASAĞI	121
AY - Md 38 - SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR	121

KARŞILAŞTIRMA:.....	122
P-7 – Madde 1. YABANCILARIN SINIRDIŞI EDİLMELERİNE İLİŞKİN USUL GÜVENCELERİ	123
AY - Md - ?---? 123	
KARŞILAŞTIRMA:.....	123
P-7 – Madde 2. CEZAI KONULARDA ÜST BAŞVURU HAKKI.....	124
AY - Md 154 – YARGITAY.....	124
AY - Md 155 – DANIŞTAY	124
AY - Md 156 – ASKERİ YARGITAY	124
KARŞILAŞTIRMA:.....	125
P-7 – Madde 3. HAKSIZ MAHKUMİYET İÇİN TAZMİNAT.....	125
AY - Md - ?---? 125	
KARŞILAŞTIRMA:.....	125
P-7 – Madde 4. İKİ KEZ YARGILANMAMA VEYA CEZALANDIRILMAMA HAKKI.....	126
AY - Md - ?---? 126	
KARŞILAŞTIRMA:.....	126
P-7 – Madde 5. EŞLER ARASINDA EŞİTLİK.....	127
AY - Md 41 – AİLENİN KORUNMASI VE ÇOCUK HAKLARI	127
KARŞILAŞTIRMA:.....	127
BÖLÜM II - İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ	128
Madde 19. MAHKEME'NİN KURULUŞU.....	128
Madde 20. YARGIÇLARIN SAYISI	128
Madde 21. GÖREV ŞARTLARI	128
Madde 22. YARGIÇLARIN SEÇİLMELERİ.....	128
Madde 23. GÖREV SÜRELERİ	128
Madde 24. YAZI İŞLERİ VE RAPORTÖRLER.....	129
Madde 25. MAHKEME GENEL KURULU.....	129
Madde 26. TEK YARGIÇLI OLUŞUMLAR, KOMİTELER, DAİRELER VE BÜYÜK DAİRE	129
Madde 27. TEK YARGIÇLI OLUŞUMLARIN YETKİLERİ.....	130
Madde 28. KOMİTELERİN KABULEDİLEMEZLİK BEYANLARI	130
Madde 29. DAİRELERİN KABULEDİLEBİLİRLİĞE VE ESASA DAİR KARARLARI	131
Madde 30. YARGILAMA YETKİSİNİ BÜYÜK DAİREYE BIRAKMA....	131
Madde 31. BÜYÜK DAİRENİN YETKİLERİ	131
Madde 32. MAHKEME'NİN YETKİSİ	132
Madde 33. DEVLET BAŞVURULARI.....	132
Madde 34. BİREYSEL BAŞVURULAR	132
Madde 35. KABULEDİLEBİLİRLİK KRİTERLERİ.....	132
Madde 36. ÜÇÜNCÜ TARAFIN DAVAYA MÜDAHALESİ.....	133
Madde 37. BAŞVURULARIN DÜŞÜRÜLMESİ.....	133
Madde 38. DAVANIN ESASTAN İNCELENMESİ.....	134

Madde 39. DOSTANE ÇÖZÜM.....	134
Madde 40. DURUŞMALARIN ALENİÇİLİ VE BELGELERE ULAŞMA	134
Madde 41. ADİL KARŞILIK	135
Madde 42. DAİRELERİN KARARLARI	135
Madde 43. DAVAYI BÜYÜK DAİREYE GÖTÜRME.....	135
Madde 44. SONKARARLAR.....	135
Madde 45. KARARLARIN VE SONKARARLARIN GEREKÇELİ OLMASI	136
Madde 46. SONKARARIN BAĞLAYICILIĞI VE YERİNE GETİRİLMESİ	136
Madde 47. İSTİŞARİ MÜTALAALAR	136
Madde 48. MAHKEME'NİN İSTİŞARİ MÜTALAA YETKİSİ	137
Madde 49. İSTİŞARİ MÜTALAALARIN GEREKÇELİ OLMASI	137
Madde 50. MAHKEME'NİN GİDERLERİ	137
Madde 51. YARGIÇLARIN AYRICALIK VE MUAFİYETLERİ	137
BÖLÜM III - ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER	137
Madde 52. GENEL SEKRETERİN ARAŞTIRMALARI.....	138
Madde 53. MEVCUT İNSAN HAKLARININ KORUNMASI	138
Madde 54. BAKANLAR KOMİTESİNİN YETKİLERİ.....	138
Madde 55. DİĞER UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM VASITALARINA BAŞVURMAMA	138
Madde 56. ÜLKESEL UYGULAMA	138
Madde 57. ÇEKİNCELER.....	139
Madde 58. SÖZLEŞME'DEN ÇIKMA.....	139
Madde 59. İMZA VE ONAY	140
P-14 - Madde 18. Son ve geçici hükümler.....	140
P-14 - Madde 19.	140
P-14 - Madde 20.	140
P-14 - Madde 21.	141
P-14 - Madde 22.	141

İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ İÇTÜZÜĞÜ¹⁴²

(1 Haziran 2010)	142
Madde 1 (Tanımlar).....	142
BAŞLIK I - MAHKEME'NİN ÖRGÜTLENMESİ VE ÇALIŞMASI....	144
BÖLÜM I - YARGIÇLAR	144
Madde 2 (Görev süresinin hesaplanması)	144
Madde 3 (Yemin etme veya ant içme).....	145
Madde 4 (Görevle bağdaşmayan faaliyetler)	145
Madde 5 (Kıdem).....	145
Madde 6 (İstifa)	146
Madde 7 (Göreve son verme)	146

BÖLÜM II - MAHKEME BAŞKANLIĞI VE BAŞKANLIK DİVANININ GÖREVİ	146
Madde 8 (Mahkeme Başkanı ve Başkan Yardımcıları ile Bölüm Başkanları ve Bölüm Başkan Yardımcılarının seçilmesi)	146
Madde 9 (Mahkeme Başkanının görevleri)	147
Madde 9A (Başkanlık Divanının görevi).....	147
Madde 10 (Mahkeme Başkan Yardımcılarının görevleri).....	148
Madde 11 (Başkanın veya Başkan Yardımcılarının yerine geçme) ...	148
Madde 12 (Bölüm ve Daire Başkanlıkları)	148
Madde 13 (Başkanlık yapamama)	148
Madde 14 (Cinsiyetlerin dengeli temsili)	148
BÖLÜM III - YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	149
Madde 15 (Yazı İşleri Müdürünün seçilmesi).....	149
Madde 16 (Yazı İşleri Müdür Yardımcılarının seçilmesi).....	149
Madde 17 (Yazı İşleri Müdürünün görevleri)	150
Madde 18 (Yazı İşleri Müdürlüğünün Örgütlenmesi)	150
Madde 18A (Yargıç olmayan raportör)	150
BÖLÜM IV - MAHKEME'NİN ÇALIŞMASI	151
Madde 19 (Mahkeme'nin çalışma yeri)	151
Madde 20 (Mahkeme genel kurulunun toplanması)	151
Madde 21 (Mahkeme'nin diğer toplantıları).....	151
Madde 22 (Müzakereler).....	151
Madde 23 (Oylamalar).....	152
Madde 23A (Zımnî anlaşmayla verilen karar)	152
BÖLÜM V - MAHKEME'NİN OLUŞUMU	152
Madde 24 (Büyük Daire'nin oluşumu).....	152
Madde 25 (Bölümlerin kuruluşu).....	154
Madde 26 (Dairelerin oluşumu)	155
Madde 27 (Komiteler).....	155
Madde 27A (Tek yargıçlı oluşum [hakimlik])	156
Madde 28 (Katılmama, çekilme veya muaf tutulma).....	156
Madde 29 (Ad hoc yargıçlar)	157
Madde 30 (Ortak yarar)	158
BAŞLIK II - USUL	159
BÖLÜM I - GENEL KURALLAR	159
Madde 31 (İçtüzük hükümlerinden ayrılma).....	159
Madde 32 (Uygulama yönergeleri).....	159
Madde 33 (Belgelerin aleniliği)	159
Madde 34 (Kullanılacak diller).....	160
Madde 35 (Sözleşmeci Devletlerin temsili).....	161
Madde 36 (Başvurucuların temsili).....	161

Madde 37 (Yazışmalar, tebligatlar ve davetiyeler)	162
Madde 38 (Dilekçeler)	162
Madde 38A (Usul sorunlarının incelenmesi)	163
Madde 39 (Geçici tedbirler).....	163
Madde 40 (Bir başvurunun acil tebliği)	163
Madde 41 (Davaların görülme sırası)	163
Madde 42 (Başvuruların birleştirilmesi ve eş zamanlı olarak incelenmesi)	163
Madde 43 (Davanın düşmesi ve yeniden kayda alınması)	164
Madde 44 (Üçüncü tarafın davaya müdahalesi)	164
Madde 44A (Mahkeme ile işbirliği yapma yükümlülüğü).....	166
Madde 44B (Mahkeme'nin bir emrine uymama)	166
Madde 44C (Etkili bir şekilde katılmama)	166
Madde 44D (Tarafın uygunsuz sunuşta bulunması).....	166
Madde 44E (Başvuruyu izlememe).....	167
BÖLÜM II - DAVANIN AÇILMASI	167
Madde 45 (İmzalar)	167
Madde 46 (Devlet başvurularının içeriği).....	167
Madde 47 (Bireysel başvurunun içeriği).....	168
BÖLÜM III - RAPORTÖR YARGIÇLAR.....	169
Madde 48 (Devletlerarası başvuruları).....	169
Madde 49 (Bireysel başvurular).....	169
Madde 50 (Büyük Dairedeki yargılamada)	170
BÖLÜM IV - KABULEDİLEBİLİRLİK YARGILAMASI	170
(Devlet Başvuruları)	170
Madde 51 (Başvuruların tevzii ve sonrasında izlenecek usul).....	170
(Bireysel Başvurular)	171
Madde 52 (Başvuruların Bölümlere tevzii).....	171
Madde 52A (Tek yargıç önündeki usul).....	171
Madde 53 (Komite önündeki usul)	171
Madde 54 (Daire önündeki usul).....	172
Madde 54A (Kabuledilebilirlik ve esasın birlikte incelenmesi)	173
(Devlet başvuruları ve bireysel başvurular).....	173
Madde 55 (Kabuledilemezlik itirazları).....	173
Madde 56 (Daire kararı)	173
Madde 57 (Kararın dili).....	173
BÖLÜM V - BAŞVURUNUN KABULEDİLEBİLİR BULUNMASINDAN SONRAKİ YARGILAMA.....	174
Madde 58 (Devletlerarası başvurular)	174
Madde 59 (Bireysel başvurular).....	174
Madde 60 (Adil karşılık talepleri).....	174

Madde 62 (Dostane çözüm)	175
BÖLÜM VI - DURUŞMALAR	175
Madde 63 (Duruşmaların aleniliği)	175
Madde 64 (Duruşmaların yürütülmesi)	176
Madde 65 (Duruşmaya gelmeme)	176
Madde 66-69 (Yürürlükten kaldırılmıştır)	176
Madde 70 (Duruşma tutanakları)	176
BÖLÜM VII - BÜYÜK DAİREDEKİ YARGILAMA	177
Madde 71 (Usul hükümlerinin uygulanabilirliği)	177
Madde 72 (Bir Dairenin yargılama yetkisini Büyük Daireye bırakması).....	177
Madde 73 (Taraflardan birinin davanın Büyük Daireye gönderilmesi talebi)	177
BÖLÜM VIII - SONKARLAR (JUDGMENTS)	178
Madde 74 (Sonkararın içeriği)	178
Madde 75 (Adil karşılık konusundaki karar)	178
Madde 76 (Sonkararın dili)	179
Madde 77 (Sonkararın imzalanması, açıklanması ve tebliği)	179
Madde 78 (Sonkararların ve diğer belgelerin yayınlanması).....	180
Madde 79 (Sonkararın yorumlanması talebi).....	180
Madde 80 (Sonkararın düzeltilmesi talebi).....	180
Madde 81 (Kararlardaki ve sonkararlardaki hataların giderilmesi) .	181
BÖLÜM IX - İSTİŞARİ MÜTALAALAR	181
Madde 82 (...).....	181
Madde 83 (...).....	181
Madde 84 (...).....	181
Madde 85 (...).....	182
Madde 86 (...).....	182
Madde 87 (...).....	182
Madde 88 (...).....	182
Madde 89 (...).....	182
Madde 90 (...).....	182
BÖLÜM X - SÖZLEŞME'NİN 46(3), (4) VE (5). FIKRALARINA GÖRE YARGILAMA	183
Alt Başlık I - Sözleşme'nin 46(3). fıkrası uyarınca yapılacak yargılama	183
Madde 91 (...).....	183
Madde 92 (...).....	183
Madde 93 (...).....	183
Alt Başlık II - Sözleşme'nin 46(4) ve (5). fıkraları uyarınca yapılacak yargılama	184

Madde 94 (...)	184
Madde 95 (...)	184
Madde 96 (...)	184
Madde 97 (...)	184
Madde 98 (...)	185
Madde 99 (...)	185
BÖLÜM XI - ADLİ YARDIM	185
Madde 100 (...)	185
Madde 101 (...)	185
Madde 102 (...)	185
Madde 103 (...)	186
Madde 104 (...)	186
Madde 105 (...)	186
BAŞLIK III - GEÇİCİ HÜKÜMLER	186
Madde 106 (Mahkeme ve Komisyon ile ilişkiler)	186
Madde 107 (Daire ve Büyük Daire yargılamaları)	187
Madde 108 (Adli yardım verilmesi)	187
Madde 109 (Bir sonkararın düzeltilmesi veya yorumlanması talebi)	187
BAŞLIK IV - SON HÜKÜMLER	188
Madde 110 (İçtüzüğün bir hükmünün değiştirilmesi veya uygulanmaması)	188
Madde 111 (İçtüzüğün yürürlüğe girmesi)	188
İÇTÜZÜGE EK: SORUŞTURMALARLA İLGİLİ	189
Ek Madde 1 (Soruşturma tedbirleri)	189
Ek Madde 2 (Soruşturma tedbirleri konusunda tarafların yükümlülükleri)	189
Ek Madde 3 (Delegasyon önüne gelmeme)	190
Ek Madde 4 (Delegasyon önünde yargılamanın yürütülmesi)	190
Ek Madde 5 (Delegasyon önündeki yargılamaya tanıkların, uzmanların ve diğer kişilerin çağrılmaları)	190
Ek Madde 6 (Delegasyon tarafından dinlenecek tanıkların veya uzmanların yemin vermeleri veya ant içmeleri)	191
Ek Madde 7 (Delegasyonun tanık, uzman veya diğer kişileri dinlenmesi)	192
Ek Madde 8 (Delegasyon önündeki yargılama işleminin tutanakları)	192
UYGULAMA YÖNERGESİ: GEÇİCİ TEDBİR TALEPLERİ	194
I. Taleplere eklenecek bilgiler	194
II. Taleplerin faksla ve mektupla yapılması	194
III. Taleplerin gönderilme zamanı	195
UYGULAMA YÖNERGESİ: DAVA AÇMA	196

I. Genel olarak	196
II. Biçim ve içerik	197
UYGULAMA YÖNERGESİ: DİLEKÇELER	198
I. Dilekçelerin verilmesi	198
Genel olarak	198
Faks yoluyla dilekçe gönderme	199
Güvenli elektronik sistemle dilekçe gönderme	199
II. Biçim ve içerik	199
Biçim (...) 199	
İçerik (...) 200	
III. Süreler 201	
Genel olarak	201
Sürenin uzatılması	201
IV. Dilekçeler için öngörülen şartlara uyulmaması	201
UYGULAMA YÖNERGESİ: ADİL KARŞILIK TALEPLERİ	202
I. Giriş 202	
II. Adil karşılık taleplerinin sunulması: usule ilişkin şartlar	203
III. Adil karşılık taleplerinin sunulması: esasa ilişkin şartlar	203
1. Genel olarak zarar	204
2. Maddi zarar	204
3. Manevi zarar	205
4. Ücretler ve masraflar	205
5. Ödeme bilgileri	206
IV. Mahkeme'nin hükmettiği ödemenin şekli	206
UYGULAMA YÖNERGESİ: GÜVENLİ ELEKTRONİK YAZIŞMA SİSTEMİ	207
I. Uygulamanın kapsamı	207
II. Teknik gereklilikler	207
III. Biçim ve adlandırma kuralları	207
IV. Gönderme tarihi	208
V. Tek ve aynı belgenin farklı versiyonları	208
UYGULAMA YÖNERGESİ: GİZLİLİK TALEBİ	208
Genel ilkeler	209
Görülmekte olan davalarda gizlilik talepleri	209
Geriye dönük gizlilik talepleri	209
Diğer tedbirler	210

Sözleşme ile ilgili Anayasa maddeleri

Md 002 - CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ	2
Md 005 - DEVLETİN TEMEL AMAÇ VE GÖREVLERİ	2
Md 010 - KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK.....	80
Md 012 - TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN NİTELİĞİ	2
Md 013 - TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN SINIRLANMASI 44, 50, 58, 68	
Md 014 - TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN KÖTÜYE KULLANILAMAMASI	91
Md 015 - TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN KULLANILMASINI DURDURULMASI.....	83
Md 016 - YABANCILARIN DURUMU	90
Md 017 - KİŞİNİN DOKUNULMAZLIĞI, MADDİ VE MANEVİ VARLIĞI	5, 8
Md 018 - ZORLA ÇALIŞTIRMA YASAĞI	11
Md 019 - KİŞİ HÜRRİYETİ VE GÜVENLİĞİ.....	15
Md 021 - KONUT DOKUNULMAZLIĞI.....	42
Md 022 - HABERLEŞME HÜRRİYETİ.....	43
Md 023 - YERLEŞME VE SEYAHAT HÜRRİYETİ.....	117, 119
Md 024 - DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ.....	49, 105
Md 025 - DÜŞÜNCE VE KANAAT HÜRRİYETİ.....	49
Md 026 - DÜŞÜNCEYİ AÇIKLAMA VE YAYMA HÜRRİYETİ	54
Md 027 - BİLİM VE SANAT HÜRRİYETİ	55
Md 028 - BASIN HÜRRİYETİ	55
Md 029 - SÜRELİ VE SÜRESİZ YAYIN HAKKI.....	56
Md 030 - BASIN ARAÇLARININ KORUNMASI.....	56
Md 031 - KAMU TÜZELKİŞİLERİNİN ELİNDEKİ BASIN DIŞI KİTLE HABERLEŞME ARAÇLARINDAN YARARLANMA HAKKI	56
Md 032 - DÜZELTME VE CEVAP HAKKI.....	57
Md 033 - DERNEK KURMA HÜRRİYETİ.....	64
Md 034 - TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ DÜZENLEME HAKKI	65
Md 035 - MÜLKİYET HAKKI.....	95
Md 036 - HAK ARAMA HÜRRİYETİ.....	23
Md 037 - KANUNİ HAKİM GÜVENCESİ	24
Md 038 - SUÇ VE CEZALARA İLİŞKİN ESASLAR. 16, 24, 39, 95, 116, 119, 121	
Md 039 - İSPAT HAKKI	24, 57
Md 040 - TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİN KORUNMASI.....	75

Md 041 - AİLENİN KORUNMASI VE ÇOCUK HAKLARI.....	8, 73, 127
Md 042 - EĞİTİM HAKKI VE ÖDEVİ.....	105
Md 043 - KIYILARDAN YARARLANMA	95
Md 044 - TOPRAK MÜLKİYETİ.....	95
Md 046 - KAMULAŞTIRMA.....	96
Md 047 - DEVLETLEŞTİRME VE ÖZELLEŞTİRME	96
Md 050 - ÇALIŞMA ŞARTLARI VE DİNLENME HAKKI.....	11
Md 051 - SENDİKA KURMA HAKKI	65
Md 053 - TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ VE TOPLU SÖZLEŞME HAKKI.....	65
Md 054 - GREV HAKKI VE LOKAVT	66
Md 056 - SAĞLIK HİZMETLERİ VE ÇEVRENİN KORUNMASI.....	43
Md 063 - TARİH, KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI.....	97
Md 066 - TÜRK VATANDAŞLIĞI	119
Md 067 - SEÇME, SEÇİLME VE SİYASİ FAALİYETTE BULUNMA HAKKI.....	110
Md 068 - PARTİ KURMA, PARTİLERE GİRME VE PARTİLERDEN AYRILMA	66
Md 069 - SİYASİ PARTİLERİN UYACAKLARI ESASLAR	67
Md 072 - VATAN HİZMETİ	12
Md 073 - VERGİ ÖDEVİ	97
Md 074 - DİLEKÇE, BİLGİ EDİNME VE KAMU DENETÇİSİNE BAŞVURMA HAKKI.....	75
Md 075 - [TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN] KURULUŞU	110
Md 076 - MİLLETVEKİLİ SEÇİLME YETERLİLİĞİ.....	111
Md 077 - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN SEÇİM DÖNEMİ	111
Md 079 - SEÇİMLERİN GENEL YÖNETİM VE DENETİMİ	111
Md 081 - ANDİÇME	50
Md 083 - YASAMA DOKUNULMAZLIĞI	57
Md 090 - MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR UYGUN BULMA	2
Md 119 - TABİİ AFET VE AĞIR EKONOMİK BUNALIM SEBEBİYLE OLAĞANÜSTÜ HAL İLANI.....	84
Md 120 - ŞİDDET OLAYLARININ YAYGINLAŞMASI VE KAMU DÜZENİNİN CİDDİ ŞEKİLDE BOZULMASI SEBEBİYLE OLAĞANÜSTÜ HAL İLANI	84
Md 121 - OLAĞANÜSTÜ HALLERLE İLGİLİ DÜZENLEME.....	84
Md 122 - SIKIYÖNETİM, SEFERBERLİK VE SAVAŞ HALİ.....	85
Md 125 - YARGI YOLU	24, 86
Md 127 - MAHALLİ İDARELER.....	112
Md 130 - YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI.....	57, 106
Md 133 - RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU, RADYO VE TELEVİZYON KURULUŞLARI VE KAMUYLA İLİŞKİLİ HABER AJANSLARI	58

Md 134 - ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU	58
Md 136 - DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI.....	50
Md 137 - KANUNSUZ EMİR.....	39
Md 138 - MAHKEMELERİN BAĞIMSIZLIĞI.....	25
Md 139 - HAKİMLİK VE SAVCILIK TEMİNATI	25
Md 141 - DURUŞMALARIN AÇIK VE KARARLARIN GEREKÇELİ OLMASI	26
Md 142 - MAHKEMELERİN KURULUŞU	26
Md 148 - [ANAYASA MAHKEMESİ'NİN] GÖREV VE YETKİLERİ26, 76, 86	
Md 154 - YARGITAY	124
Md 155 - DANIŞTAY	124
Md 156 - ASKERİ YARGITAY	124
Md 157 - ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ.....	124
Md 167 - PİYASALARIN DENETİMİ VE DIŞ TİCARETİN DÜZENLENMESİ	97
Md 168 - TABİİ SERVETLERİN VE KAYNAKLARIN ARANMASI VE İŞLETİLMESİ	98
Md 169 - ORMANLARIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ	98
Md 174 - İNKILAP KANUNLARININ KORUNMASI.....	50, 58, 73, 106